

ΑΛΚΥΟΝΗ ΠΑΠΑΔΑΚΗ

ΚΟΝΤΡΑ ΣΤΟ ΚΥΜΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΙΟΠΤΡΑ

*Σ' εκείνους που κόντρα στ' άγρια κύματα
ονειρεύονται πάντα μια όμορφη ακτή*

«Τι είναι οι αναμνήσεις;» ρώτησε μια πολύ-
χρωμη πεταλούδα το κόκκινο τριαντάφυλλο
όπως γυρόφερνε στα δροσερά του φύλλα.

«Οι αναμνήσεις;... Μοιάζουν μ' εσένα,
πεταλούδα μου. Πετούν πάνω σ' ένα τρια-
ντάφυλλο της ψυχής, ρουφούν τ' άρωμά του,
αναδεύουν τα φύλλα του, βάφουν τα φτερά
τους με τα χρώματά του κι ύστερα ακολου-
θούν κάποιο περαστικό αεράκι και κρύβο-
νται ξανά στις φυλλωσιές...»

Είναι κάποιες φορές που θέλεις να κάνεις
έναν περίπατο στα χορταριασμένα μονο-
πάτια της ζωής σου. Να ξαναθυμηθείς τα
αρώματα και τα χρώματα. Να ξανακούσεις
τα τραγούδια των πουλιών που σε συντρό-
φεψαν στο διάβα σου. Να ξανακούσεις το
γάβγισμα των άγριων σκυλιών που ήταν
κρυμμένα πίσω από τα δέντρα όπου κάθισες
να ξεποστάσεις. Να ξανάρθουν στο μυαλό
σου οι εικόνες του εαυτού σου, τότε να χο-
ρεύει ανέμελα μέσα στις κόκκινες παπαρού-
νες και τότε να σέρνεται με σκισμένα ρούχα,
ξυπόλυτος και πληγιασμένος στα λασπόνερα.

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

Τ’ όνομά μου είναι Μαργαρίτα Μαλεφάκη. Γεννήθηκα στο Ηράκλειο της Κρήτης και ήμουν το μοναχοπαίδι του Χρήστου και της Κλειώς. Ο πατέρας μου ήταν δικηγόρος. Ένας ευτραφής κύριος με τα γυαλάκια του, το μουστακάκι του και τη δερμάτινη τσάντα με τα έγγραφά του υπό μάλης. Ήταν ένας άνθρωπος κλεισμένος με βαριές αμπάρες στον εαυτό του. Σπάνια τον θυμάμαι να χαμογελά, ν’ αστειεύεται, να είναι αυτό που λένε «έξω καρδιά».

Μετρημένες οι κινήσεις και τα λόγια του, λες κι ήταν χωμένος σ’ ένα καλούπι που δεν μπορούσε, δεν προσπαθούσε, δεν ήθελε να το σπάσει. Μπήκε εκεί μέσα, βολεύτηκε κι άραξε. Κάτω από το καλούπι του δεν είχε κακία. Σεβόταν τον πλησίον του, δεν τον άκουσα ποτέ να μιλάει με μίσος ή οργή για κάποιον. Ήταν πολύ καλός δικηγόρος κι οι μόνες του συντροφιάς υπήρξαν οι πελάτες του, όσο καιρό τον χρειαζόνταν.

Οι γονείς του δεν είχαν τη δυνατότητα να τον βοηθήσουν. Στη μαύρη φτώχεια μεγάλωσε κι αναγκάστηκε να δουλέψει σκληρά για να τελειώσει τις σπουδές του.

«Εγώ δεν βρήκα τίποτα έτοιμο!» μου ‘λεγε συχνά, με στόμφο, και κορδωνόταν μπροστά στη μοίρα του, έτοιμος

πάντα να παραλάβει το χρυσό μετάλλιο. «Είμαι αυτοδημιούργητος!» συνέχιζε. Και σ' αυτή τη λέξη κόρδωνε περισσότερο. Σαν να ήταν η στιγμή που η μοίρα καρφίτσωνε στο στήθος του το μετάλλιο.

Σίγουρα μ' αγαπούσε πολύ. Αλλά πώς να βγει η αγάπη από τον μπρούντζο; Πώς να ξεμυτίσει, που δεν υπήρχε ούτε μια χαραμάδα; Δεν μου χαλούσε χατίρι, ό,τι κι αν του ζητούσα. Μα δεν άνοιξε ποτέ την αγκαλιά του να κρυφτώ μέσα, δεν ήρθε ποτέ στο κρεβάτι μου να με σκεπάσει και να με φιλήσει...

Παντρεύτηκε την Κλειώ από προξενιό. Και υπήρξε πάντα ένας πιστός και αφοσιωμένος σύζυγος. Όσες ώρες βρισκόταν στο σπίτι, του άρεσε να διαβάζει βιβλία, φιλοσοφικά και ιστορικά. Είχε μια τεράστια βιβλιοθήκη στο σαλόνι και κλεινόταν εκεί παρέα μόνο με τη γάτα μας, τη Νάντια. Η Νάντια τριβότανε στα πόδια του, ανέβαινε στην πολυθρόνα απέναντί του και κοιμότανε. Την πρόσεχε, την τάιζε, αλλά δεν την έπιασε ποτέ να την κανακέψει, όπως κάναμε εγώ και η Κλειώ. Καμιά φορά μόνο, όταν τριβότανε πολύ στα πόδια του, την έσπρωχνε προσεκτικά με την παντόφλα του.

«Επ! Επ! Επ!» της έλεγε. Κι αυτό ήταν. Όλη η στοργή μέσα σ' εκείνο το «Επ!» χωρούσε. Ως εκεί έφτανε.

Ο Χρήστος Μαλεφάκης παρέμεινε ως το τέλος του βίου του ένας πιστός κομμουνιστής. Βοηθούσε όσο μπορούσε το κόμμα του, αλλά δεν ήταν ποτέ ο αγωνιστής, ο άνθρωπος της επανάστασης. Ευχόταν ν' αλλάξει κάποτε η κατάσταση, αλλά εκείνος να κάθεσαι στην πολυθρόνα του και

να του σερβίρουν την αλλαγή στον ασημένιο δίσκο του. Θυμάμαι μια φορά –ήμουν αρκετά μεγάλη–, όπως μου μιλούσε για τους συντρόφους του που έδωσαν τη ζωή τους για την ιδέα, τρέχανε δάκρυα από τα μάτια του.

«Εσύ», του είπα εκείνη την ώρα, «γιατί δεν βγήκες να αγωνιστείς; Γιατί δεν παίρνεις μέρος στις διαμαρτυρίες, δεν συμπαραστέκεσαι στις απεργίες; Αφού βλέπεις το άδικο, γιατί δεν το πολεμάς;»

«Ποιος σου είπε ότι δεν κάνω τον αγώνα μου με τον δικό μου τρόπο; Δεν είμαστε όλοι φτιαγμένοι για την πρώτη γραμμή. Έκαστος, κορίτσι μου, εφ' ω ετάχθη».

«Λίγο σαν υπεκφυγή μου ακούγεται. Αυτοί που θυσιάσαν τη ζωή τους δεν ήταν φτιαγμένοι από άλλα υλικά. Δεν σκέφτηκαν ποτέ το “εφ' ω ετάχθη” σου. Όλοι μαζί πρέπει να παλεύουμε».

«Υπάρχουν πολλοί τρόποι να παλεύει κανείς», είπε κοφτά και βγήκε απ' το δωμάτιο. Στητός, με τον λαιμό τεντωμένο κι εκείνο το βήμα του που θύμιζε παρέλαση. Νταπ, νταπ... Εν δυο, εν δυο...

Εκείνο που έβλεπα σ' αυτό τον άνθρωπο ήταν ότι είχε πάντα ύφος νικητή. Σου 'δινε την εντύπωση πως ο ίδιος στεκόταν λίγο πιο πέρα, λίγο πιο πάνω από σένα. Σε σεβόταν, σε βοηθούσε εν ανάγκη, αλλά δεν σ' έβαζε και δίπλα του. Πολλές φορές αναρωτιόμουν αν πράγματι πίστευε σε αυτή την ανωτερότητά του ή κατά βάθος ήταν μια άμυνα για να κρατά ασφαλισμένη και αλώβητη την ψυχή του.

Κάποτε μου είχε πει, πάντα με το ύφος της υπεροψίας: «Θυμάμαι, Μαργαρίτα, όταν ήμουν παιδί, πήγαινα στο

σχολείο με τ' αποφόρια που μου έδινε ένας πλούσιος θεός μου που είχε κι αυτός έναν γιο, αλλά αρκετά μεγαλύτερο από εμένα. Καταλαβαίνεις. Σαν παλιάτσος έμοιαζα. Κάτι αλητόπαιδα, που λες, με κοροΐδευαν. Εγώ όμως ποτέ δεν το 'βαζα κάτω. Μπορεί να μην έβγαινα στα διαλείμματα να παίξω, μπορεί να έκλαιγα πολλές φορές, αλλά μέσα μου πίστευα ότι μια μέρα θα με βλέπουν αυτοί οι αλήτες και θα με προσκυνούν. Όπως κι έγινε, εν ολίγοις...»

Ήθελε και σ' αυτή τη διήγηση να βγάλει νικητή τον εαυτό του. Όμως εγώ κατάλαβα καλά πως σε όλη του τη ζωή προσπαθούσε να θάψει μέσα του εκείνο το παιδί με τα παράταιρα ρούχα που κρυβότανε στα διαλείμματα για να μην το κοροϊδεύουν «τ' αλητόπαιδα».

Εντελώς το αντίθετο ήταν η σύζυγός του, η Κλειώ. Η Κλειώ μεγάλωσε σε μια ευκατάστατη οικογένεια κι απόλαυσε όλα τα καλούδια της παιδικής ζωής. Ήταν πρόσχαρη, ρηχή στη σκέψη και στην ψυχή, φλύαρη σε βαθμό κακουργήματος, αλλά πρόθυμη να συμπαρασταθεί σ' όποιοι μπορούσε να βοηθήσει. Δεν ήταν η αγάπη της για τον συνάνθρωπο που την έσπρωχνε πιο πολύ σ' αυτό. Της άρεσε ν' ακούει τις ευχαριστίες και τα κομπλιμέντα και να ραντίζεται με το άρωμα της κολακείας.

Πάνω απ' όλα την ενδιέφερε η εμφάνισή της. Αγόραζε συνεχώς ρούχα, παπούτσια, τσάντες και λοιπά αξεσουάρ, τα κρατούσε για λίγο κι έπειτα τα μοίραζε σε «άπορες κορασίδες», όπως έλεγε. Σύχναζε σε διάφορους κύκλους

με άλλες κυρίες για τσάγια, χαρτιά, εκδρομές κ.λπ. Τις περισσότερες ώρες της, βρισκόταν εκτός οικίας. Με το νοικοκυριό δεν είχε καμία σχέση. Ερχόταν κάθε μέρα η κυρία Τασία και φρόντιζε για όλα. «Η καημένη η κυρία Τασία». Το «καημένη» έμπαινε πάντα μπροστά από το «Τασία». Ήταν κάτι σαν προσδιορισμός.

Σ' εμένα δεν υπήρξε ποτέ η τρυφερή μανούλα. Ό,τι με αφορούσε το έκανε απλά από καθήκον. Αυτό που κυρίως την απασχολούσε ήταν να έχω κι εγώ ρούχα πολλά και γενικά να εμφανίζομαι και να συμπεριφέρομαι ως «κόρη Μαλεφάκη».

Αν ένιωσα λίγη τρυφερότητα και λίγο χάδι σαν παιδί, ήταν μόνο από την «καημένη» την κυρία Τασία.

«Έλα κοντά μου», μου 'λεγε και μ' άνοιγε την αγκαλιά της. Σαν ουρανός μου φαινότανε αυτή η αγκαλιά. Κι έλαμπα μέσα της σαν αστεράκι.

Συχνά πήγαινα στο σπίτι της –έμενε πολύ κοντά μας– κι έκανα παρέα με τη Μαρίκα, που ήμαστε συνομήλικες. Είχε και δύο αγόρια ακόμα η κυρία Τασία. Όποτε πήγαινα, κουβαλούσα τα παιχνίδια μου και ό,τι λιχουδιές υπήρχαν στα ντουλάπια μας. Κουλουράκια, σοκολάτες, καραμέλες, φιστίκια...

Μου άρεσε πολύ να κάθομαι στο τραπέζι μαζί τους. Μου άρεσε που όλοι μιλούσαν μεταξύ τους, που ο μπαμπάς έλεγε αστεία, που η μαμά και τα παιδιά γελούσαν κι έτριζαν τα τζάμια από τα γέλια και τις χαρές τους. Πού να την έβρισκα εγώ αυτή την ατμόσφαιρα στο δικό μας σπίτι.

Την Κλειώ την ενοχλούσαν πολύ αυτές οι επισκέψεις μου.

«Δεν υπάρχουν άλλα παιδιά να κάνεις παρέα; Τι βρίσκεις τέλος πάντων σ' αυτό το σπίτι;»

Ποτέ δεν μπόρεσε βέβαια να καταλάβει τι ήταν αυτό που έβρισκα.

«Δεν λέω, να κάνεις παρέα και με τη Μαρίκα. Αλλά να τηρείς και κάποιες αποστάσεις. Δεν θα μάθεις ποτέ να βάζεις τα όριά σου;» (Η αλήθεια είναι πως δεν έμαθα ποτέ.)

Η Κλειώ ψήφιζε κι αυτή ΚΚΕ. Μα σίγουρα θα πίστευε ότι αν υπήρχε περίπτωση να κυβερνήσει κάποτε αυτό το κόμμα, εκείνη, όπως και ο Χρήστος, θα κατείχαν μια θέση ξεχωριστή. Δεν θα έχαναν με τίποτα την πρωτιά τους.

Το ζεύγος είχε μια περίεργη σχέση μεταξύ του. Μια σχέση, ας πούμε, ευγενικής ανοχής. Ποτέ δεν τους άκουσα να μαλώνουν, να φωνάζουν, έστω να διαφωνούν. Έκανε θέση ο ένας για τον άλλο, πρόσφερε μια καρέκλα δίπλα, κι αυτό ήταν όλο. Μέσα απ' αυτή την περίεργη σχέση τους ξεχυνόταν μια παγωμάρα που έλουζε όλο το σπίτι. Ένιωθα πολλές φορές να ξεπαγιάζω, κι ας ήταν κατακαλόκαιρο.

Η οικογένεια της κυρίας Τασίας αποτελούσε το καταφύγιό μου. Συχνά μαζεύονταν εκεί διάφοροι φίλοι και συνάδελφοι του κυρ Σταμάτη, συζύγου της Τασίας, με τις γυναίκες και τα παιδιά τους. Ο κυρ Σταμάτης ήταν οικοδόμος. Έβλεπα που χόρευαν, που γελούσαν, που πείραζαν ο ένας τον άλλο, που καληνυχτίζονταν μ' αγκαλιές, φιλιά κι ευχές.

Είχα πλάσει στο μυαλό μου έναν κόσμο όπου υπήρχαν μόνο τέτοιοι άνθρωποι. Έναν κόσμο όπου όλα ήταν

όμορφα. Όλα ήταν μέσα στη χαρά και στην αγάπη για τη ζωή. Ένιωθα ν' ανήκω κι εγώ σ' αυτό τον κόσμο. Τίποτα δεν ήταν ικανό να με τραβήξει παραπέρα.

Μια μέρα, γερμένη στην αγκαλιά της κυρίας Τασίας, της είπα με δάκρυα στα μάτια: «Ήθελα εσύ να ήσουν η μαμά μου. Να 'χω αδελφή μου τη Μαρίκα. Να ζω κι εγώ σ' αυτό το σπίτι, μαζί σας».

«Όφου! Όφου! Κοριτσάκι μου γλυκό», ξεστάθηκε η κυρία Τασία και μ' έσφιξε πιο πολύ στην αγκαλιά της. «Μην το λες αυτό. Κάνεις αμαρτία. Εσύ έχεις όλα τα ελέη του Θεού. Είσαι τυχερό παιδί. Ξέρεις πόσα παιδάκια θα ήθελαν να ζουν όπως εσύ;»

Πού να καταλάβει η κυρία Τασία την παγωνιά της ψυχής μου. Ακόμα και κάτι να καταλάβαινε, σίγουρα θα της φαινότανε παράλογο να θέλει κανείς να πετάξει από πάνω του «όλα τα ελέη του Θεού».

Το σπίτι μας είχε πολλά δωμάτια φορτωμένα με ακριβά έπιπλα κι έναν μεγάλο κήπο με δέντρα και λουλούδια, που τα φρόντιζε φυσικά η κυρία Τασία. Πολλές φορές μ' έπαιρνε κοντά της και μου μάθαινε τα λουλούδια.

«Έλα δω, κόρη μου. Για μύρισε αυτό. Ωωω! Ε; Θεϊκή μυρωδιά. Ζουμπούλι το λένε. Έλα να δεις και τις βιολέτες. Τι ωραία χρώματα, ε; Αυτό είναι το αγιόκλημα. Κι εκείνο στη μικρή γλαστρουλά λέγεται το αίμα του Ιησού. Έχεις δει ποτέ τόσο βαθύ κόκκινο; Όποιος, λέει, το έχει στο σπίτι του έχει την ευλογία του Χριστούλη μας».

Τέτοια μου 'λεγε η κυρία Τασία και γέμιζε την ψυχή μου παραμύθια, χρώματα κι ευωδιές.

Στην άκρη του κήπου μας υπήρχε μια μεγάλη γαζία. Ήταν η φίλη μου. Μ' άρεσε να κάθομαι από κάτω και να της μιλάω.

«Εγώ, όταν μεγαλώσω, θέλω να φύγω απ' αυτό το σπίτι. Θέλω να πάω μακριά. Να γνωρίσω πολλούς ανθρώπους. Να παντρευτώ, να έχω παιδιά, κι όλοι να γελάμε στο δικό μου σπίτι και να χαιρόμαστε. Θέλω να πετάξω σαν τα πουλιά και να χτίσω μια όμορφη φωλιά, όπως αυτά τα μικρά πουλάκια που κάθονται στα κλαδιά σου. Στείλε ένα, σε παρακαλώ, στον Θεό να του πει πόσο τον αγαπάω και να τον παρακαλέσει να με μεγαλώσει γρήγορα για να μπορέσω να φύγω μακριά...»

Δεν ξέρω αν έστειλε ποτέ η φίλη μου η γαζία ένα πουλάκι για να μεταφέρει την επιθυμία μου στον Θεό. Εγώ πάντως ένιωθα όταν της μιλούσα ένα δροσερό αεράκι να μπαίνει στα κατάβαθα της ψυχής μου και να τη γλυκαίνει.

Όταν ήμουν στο γυμνάσιο, άρχισα να διαβάζω βιβλία. Ο πατέρας μου το 'βλεπε αυτό με καλό μάτι και μου είχε δώσει το ελεύθερο να πηγαίνω σ' ένα βιβλιοπωλείο και να παίρνω ό,τι ήθελα. Δεν ήμουν τόσο καλή στα μαθήματα. Μ' άρεσε περισσότερο να διαβάζω τα βιβλία που αγόραζα.

«Να διαβάζεις τα εξωσχολικά, δεν λέω...» μου 'λεγε συνεχώς, «αλλά προτεραιότητα να έχουν τα μαθήματά σου. Αν οι βαθμοί σου δεν είναι καλοί, θα σου κοπεί το ελευθέρas στο βιβλιοπωλείο».

Οι βαθμοί μου δεν ήταν καλοί, αλλά η είσοδός μου στο βιβλιοπωλείο δεν απαγορεύτηκε ποτέ.

«Ξεμυαλίζεσαι μ' αυτά που διαβάζεις», υποστήριζε η Κλειώ. «Πρέπει να είσαι επικεντρωμένη στον στόχο σου. Κι εσένα ο στόχος σου είναι να σπουδάσεις, να γίνεις δικηγόρος και να παραλάβεις το γραφείο του πατέρα σου».

Και ποιος τον έβαλε αυτό τον στόχο; σκεφτόμουν. Και τι είναι οι στόχοι; Σκοινιά για να σε δένουν σ' ένα μέρος που οι άλλοι διάλεξαν για σένα;

Μια φορά, στην τρίτη γυμνασίου, ένας καθηγητής

χαστούκισε ένα παιδί γιατί του 'βγαλε, λέει, γλώσσα. Ήταν η φίλη μου η Σοφούλα! Η Σοφούλα ζούσε με τη μητέρα της σ' ένα χαμόσπιτο. Ο πατέρας τούς είχε εγκαταλείψει και η μάνα καθάριζε σπίτια για να μπορούν να έχουν ένα πιάτο φαγητό. Όλος ο πόνος και η κούραση της μάνας ξεσπούσε το βράδυ στη Σοφούλα. Τη χτυπούσε και της έλεγε συνεχώς πως εκείνη ήταν η αιτία της δυστυχίας της.

«Αν δεν ήσουν εσύ, εγώ δεν θα 'μουν αναγκασμένη να καθαρίζω τις χέστρες του ενός και του άλλου. Ήξερα κι άλλους τρόπους ζωής».

Η Σοφούλα ερχόταν πάντα αδιάβαστη, κλαμένη και θυμωμένη στο σχολείο. Ζητούσε μια αφορμή να βγάλει από μέσα της αυτό το παράπονο και τον θυμό. Μάλωνε συνεχώς με τ' άλλα παιδιά και δεν φερόταν με τον ανάλογο σεβασμό σε κανέναν ανώτερό της. Μόνο εμένα είχε φίλη η Σοφούλα. Καθόμασταν μαζί σ' ένα παγκάκι στα διαλείμματα και μου 'λεγε πώς πέρασε τη μέρα και τη νύχτα της. Δεν ξέρω γιατί, είχα κερδίσει την εμπιστοσύνη της. Ίσως επειδή προσπαθούσα να τη βοηθήσω στα μαθήματα, ίσως επειδή μοιραζόμουν μαζί της όλα τα καλούδια που μου έβαζε στην τσάντα η κυρία Τασία, ίσως επειδή... Έγειρα το κεφάλι μου στον ώμο της μια μέρα και κλάψαμε ώρα πολλή αγκαλιασμένες. Η καθεμία για τους δικούς της λόγους. Αλλά ο πόνος έχει έναν κοινό κώδικα. Οι ψυχές που πονούν έχουν την ίδια μυρωδιά...

Όταν έγινε το επεισόδιο με τον καθηγητή, η Σοφούλα πήρε αποβολή για τρεις μέρες. Ο καθηγητής συνέχισε απτόητος την αποστολή του...

Μόλις της ανακοινώθηκε η ποινή, ήρθε κοντά μου κλαίγοντας με λυγμούς.

«Ξέρεις τώρα τι θα γίνει, ε; Θα με σκοτώσει αυτή».

Δεν έλεγε ποτέ «η μάνα μου». Όποτε αναφερόταν στη μάνα της, την αποκαλούσε «αυτή».

«Μη στενοχωριέσαι», της είπα. «Δεν θα πεις τίποτα στη μάνα σου. Θα 'ρχεσαι σπίτι μου. Εγώ θα κάνω την άρρωση, δεν θα πηγαίνω σχολείο και θα είμαστε μαζί».

«Δηλαδή, αντί να πηγαίνω κάθε πρωί σχολείο, θα φεύγω και θα την αράζω σπίτι σου; Και δεν θα το μάθει αυτή;»

«Τίποτα δεν θα μάθει. Αφού ως κηδεμόνας έχει υπογράψει ένας θείος σου που λείπει τώρα στην Αμερική. Ας πάνε να τον βρουν».

«Και οι δικοί σου θα το δεχτούν;»

«Θα το κανονίσω, μη σε νοιάζει».

Το μεσημέρι, την ώρα του φαγητού, ως συνήθως ακουγόταν μόνο ο ήχος από τα μαχαιροπύρινα, ντιν, ντιν... Και κάποιες τυπικές κουβέντες. Π.χ.: «Μου δίνεις, σε παρακαλώ, το αλάτι; Ευχαριστώ». Ντιν, ντιν...

Ξαφνικά, πετάχτηκα εγώ κι έδωσα μια μαχαιριά στον πάγο. Είπα με λίγα λόγια τη σκέψη μου, εξήγησα γιατί έπρεπε να γίνει έτσι και αισιοδοξούσα περιμένοντας την απάντηση.

Πρώτη τινάχτηκε σαν ελατήριο από την καρέκλα της η Κλειώ.

«Είσαι στα καλά σου, Μαργαρίτα; Από πότε έγινε το σπίτι μου άσυλο αλητείας και αναρχίας;»

«Κάποιος πρέπει να προστατέψει τη Σοφούλα. Θα τη σκοτώσει η μάνα της».

«Η Σοφούλα ας πρόσεχε κι ας φερόταν σωστά. Αυτό που λες δεν πρόκειται να γίνει. Τελεία και παύλα. Και καλά θα κάνεις και του λόγου σου να μη συναγελάζεσαι μ' όλα τα αποβράσματα της κοινωνίας. Το 'χεις, βρε παιδί μου, στο αίμα σου. Δεν ξέρω από πού το κληρονόμησες. Σε τραβάει το λάθος και η παραβατικότητα σαν μαγνήτης. Πάντα θέλεις να πηγαίνεις κόντρα στο σωστό και στο πρέπει. Όταν θα τσακιστείς, θα είναι πολύ αργά για να το μετανιώσεις. Άκου με που σου λέω...»

Ο πατέρας δεν μιλούσε όση ώρα ρητόρευε η Κλειώ. Όταν έκλεισε την κουβέντα μ' ένα «Αχ, Παναγιά μου! Δεν είναι δικό μου παιδί αυτό», πήρε κι εκείνος τον λόγο. Κατέβασε τα γυαλιά χαμηλά στη μύτη του και με κοίταξε στα μάτια μ' εκείνο το ύφος του που έσταζε αρωματισμένη με καλοσύνη υπεροψία.

«Μαργαρίτα, παιδί μου, κατανοώ τα συναισθήματά σου να συντρέχεις τον πλησίον σου. Όμως αυτό που λες τώρα δεν είναι εφικτόν. Υπάρχει μια τάξη σε όλα. Κάποιοι νόμοι που χωρίς αυτούς δεν μπορεί να σταθεί η κοινωνία. Να υπερασπίζεσαι πάντα το καλόν και το δίκαιον. Όχι την ανυπακοή και την αυθάδεια».

«Την περίπτωση της Σοφούλας σάς την εξήγησα. Αν δεν συμπαρασταθώ σε μια αδικία, ποιος είναι ο ρόλος μου σε αυτό τον κόσμο; Μου λες; Είσαι αριστερός εσύ;»

«Μην τα βάζεις όλα στο ίδιο σακί, Μαργαρίτα. Το κακό είναι κακό. Και πρέπει να πατάσσεται από παντού».

Στερέωσε τα γυαλιά ξανά στα μάτια του και ζήτησε από την Τασία να του φέρει ένα ποτήρι κρασί.

«Ωραία! Αφού εσείς δεν με καταλαβαίνετε, θα πράξω όπως νομίζω εγώ».

«Δηλαδή; Για... κάν' το μας λιανά, μαντμαζέλ», πετάχτηκε σαν οχιά που ετοιμάζεται να δαγκώσει η Κλειώ.

«Δεν θα σου πω, θα το δεις».

«Τόλμα να κάνεις οτιδήποτε και τα λέμε».

«Τόλμησα κιόλας», είπα με οργή κι έφυγα σαν κυνηγημένη από το τραπέζι.

Την άλλη μέρα πέρασα νωρίς από το σπίτι της Σοφούλας, τάχα για να την πάρω μαζί μου στο σχολείο. Η μάνα της δεν είχε φύγει ακόμη.

«Μπα!...» απόρησε «αυτή» και με κατακεραύνωσε με την ειρωνεία της. «Πώς απ' εδώ; Μας καταδέχτηκε η δεσποινίς Μαλεφάκης;»

«Μα εγώ είμαι φίλη της Σοφούλας. Κάνουμε πολλή παρέα».

«Τώρα, μάλιστα! Ανέβηκαν οι μετοχές μας...»

«Θα πάμε σπίτι σου;» με ρώτησε τρομαγμένη η Σοφούλα.

«Όχι. Δεν δέχτηκαν τελικά οι γονείς μου. Αλλά εγώ δεν θα σ' αφήσω μόνη σου. Θα πάμε μια βόλτα στο πάρκο και μόλις φύγει η μάνα σου θα γυρίσουμε σπίτι σου. Θα μείνω μαζί σου. Μη φοβάσαι».

«Δεν θα πας ούτε εσύ σχολείο; Αυτό εννοείς;» με

κοίταξε μ' ένα βλέμμα η Σοφούλα, σαν να 'χε καταπιεί όλη την άβυσσο.

«Ακριβώς! Η μάνα σου αργεί το μεσημέρι. Εσύ γυρίζεις πρώτη απ' το σχολείο, έτσι δεν είναι;»

«Ναι...» ψέλλισε.

«Αυτό θα γίνεται όλες τις μέρες της αποβολής».

«Κι αν... το μάθουν οι δικοί σου;»

«Αυτό είναι το δεύτερο μέρος του σχεδίου. Μη φοβάσαι, όλα θα πάνε καλά. Δεν θέλω μόνο να σε βλέπω να κλαις».

«Ποιο είναι το δεύτερο μέρος; Δεν θα μου πεις;»

«Έχω σκεφτεί τα πάντα. Όλη τη νύχτα σχεδιάζα. Θα πάμε σ' ένα τηλέφωνο και θα πάρω εγώ την κυρία Πόπη, τη φιλόλογο. Ο γυμνασιάρχης την πρώτη ώρα έχει μάθημα. Θα βάλω κι ένα μαντιλάκι στο στόμα μου για ν' αλλάξει η φωνή μου και θα παραστήσω την Κλειώ. “Σας παρακαλώ, κυρία Πόπη”», άρχισα να μιμούμαι την Κλειώ, «“ενημερώστε τον κύριο γυμνασιάρχη ότι η Μαργαρίτα έχει πολύ πυρετό και θα παραμείνει τουλάχιστον τρεις μέρες στο κρεβάτι”».

«Κι αν το κάνει ο διάλογος και συναντηθεί κάποιος από αυτούς τους δυο με τη μάνα σου, τι γίνεται;»

«Αν και αν και τρίχες κατσαρές. Όλα είναι ρίσκο στη ζωή. Αυτό δεν πάει να πει ότι δεν πρέπει να τολμάμε...»

«Είσαι φοβερή! Μακάρι να ήμουν σαν εσένα!»

«Είσαι και καλύτερη. Ηρέμησε τώρα. Όλα θα πάνε καλά κι εμείς θα περάσουμε υπέροχα! Έχω φέρει φαγητό από το σπίτι και βιβλία με όμορφες ιστορίες να διαβάσουμε...»

Πέρασαν οι τρεις μέρες και κανείς δεν κατάλαβε τίποτα. Μόνο που... ο διάβολος, επειδή έχει πολλά ποδάρια και δρα ως σαρανταποδαρούσα, σε καμιά εβδομάδα η κυρία Πόπη, η φιλόλογος, συναντήθηκε με την Κλειώ σε μια εκδήλωση για φιλανθρωπικούς σκοπούς.

«Τι κάνεις, Πόπη μου; Καιρό έχουμε να τα πούμε».

«Ναι, Κλειώ μου. Με πήρες προ ημερών στο τηλέφωνο να μου πεις για το παιδί, αλλά μου φάνηκες αγχωμένη και βιαστική. Με το δίκιο σου, βέβαια».

«Σε πήρα εγώ τηλέφωνο; Τι λες, Πόπη; Για ποιο παιδί μού μιλάς;...»

Κι έτσι αποκαλύφθηκε η αλήθεια. Περίμενα πως θα γινόταν η Δευτέρα Παρουσία μετά απ' αυτή την αποκάλυψη, αλλά δεν έγινε τίποτα σπουδαίο. Η Κλειώ, έξω φρενών φυσικά, ενημέρωσε τον Χρήστο. Ο Χρήστος, ευτυχώς, είχε μια δύσκολη δίκη και έκρινε πως δεν ήταν σωστό να καταναλώνει τη φαιά ουσία του για τα καμώματα της κόρης του. Με κάλεσε μόνο στο σαλόνι και μου 'βγαλε ένα σύντομο λογύδριο.

«Δεν έπραξες σωστά, Μαργαρίτα, παιδί μου. Τέλος πάντων, σε συγχωρώ. Να ξέρεις όμως ότι δεν σπαταλάμε ασύστολα ούτε την καλοσύνη μας ούτε τη συμπαράστασή μας. Υπάρχει πάντα ένα στοπ. Υπάρχουν επίσης κάποια σήματα στην πορεία μας τα οποία δεν επιτρέπεται να αγνοούμε. Είσαι αρκετά ευφυής και καταλαβαίνεις τι θέλω να σου πω».

(Εγώ, στην πορεία μου, αγνόησα και τα στοπ και τα

σήματα. Και δεν μετανιώνω γι' αυτό. Μπορεί να κινδύνεψα πολλές φορές, μπορεί να χάθηκα, αλλά απόλαυσα και τοπία σπάνιας ομορφιάς. Χαλάλι!...)

Η Κλειώ, πάλι, έτυχε κι αυτή να είναι πολύ απασχολημένη με τις ετοιμασίες του γάμου μιας εξαδέλφης της και δεν είχε καιρό να διαχειριστεί το θέμα όπως θα επιθυμούσε. Με αποκάλεσε μόνο χαζή και ηλίθια και πρόσθεσε ότι με το κεφάλι που κρατούσα θα κατέληγα μια μέρα να καθαρίζω σκάλες σαν τη μάνα της φίλης μου.

Πριν ακόμη τελειώσω το γυμνάσιο, ήξερα ποιο επάγγελμα θα διάλεγα. Το μεγάλο μου όνειρο ήταν η δημοσιογραφία. Το ταλέντο μου στο γράψιμο είχε αναγνωριστεί από πολύ νωρίς. Μα δεν ήταν αυτό που μ' έκανε να έχω τόση επιθυμία για τη δημοσιογραφία. Εκείνο που ζητούσε η ψυχή μου ήταν να βγει στον δρόμο. Να είμαι κοντά στους ανθρώπους ήθελα. Στα προβλήματα, στους αγώνες και στις χαρές τους. Να ζω, να χαίρομαι, να συμμετέχω, να συμπαρίσταμαι. Ήθελα να είμαι κι εγώ εκεί!

Ν' ανοίξω διάπλατα τις πόρτες της ψυχής μου και να μπαινοβγαίνουν όλοι. Να είναι όλοι καλεσμένοι στο τραπέζι μου. Στολισμένοι, γυμνοί, ξυπόλυτοι, χορεύοντας, τραγουδώντας, κλαίγοντας, με την αλήθεια τους, με το ψέμα τους, με το λάβαρο ή με τη στάχτη του ονείρου τους. Πίστευα πως όλοι μαζί, χέρι με χέρι, θ' αλλάξουμε αυτό τον κόσμο, θα διώξουμε την αδικία, θα μοιραστούμε την αγάπη και την αλληλεγγύη σαν ένα κομμάτι ζεστό και νόστιμο ψωμί. Θα υψώσουμε μια σημαία που θα γράφει ΑΝΘΡΩΠΟΣ και θα στήσουμε μνημεία στη δόξα και στην ομορφιά της ζωής.

Η δημοσιογραφία νόμιζα πως ήταν ένα μετερίζι για όλα

τούτα. Κι έτσι, ξεκίνησα ένα πρωινό για την Αθήνα με μια βαλίτσα γεμάτη ήλιο!

Στον πατέρα μου δεν άρεσε καθόλου η ιδέα της δημοσιογραφίας.

«Είναι αντρική δουλειά αυτή. Δεν αρμόζει σ' ένα κορίτσι. Εσύ πρέπει να δώσεις εξετάσεις στη Νομική. Όταν με το καλό πάρεις το πτυχίο σου και εξασφαλίσεις το μέλλον σου, χρησιμοποίησε σαν χόμπι και τη δημοσιογραφία. Να γίνεις νομικός και κανείς δεν σου απαγορεύει μετά να χρονογραφείς και σε κάποια από τις εφημερίδες της πόλης μας. Αυτό λέει η λογική, Μαργαρίτα, παιδί μου. Τώρα... αν εσύ έχεις σκοπό να την παρακάμψεις, πρέπει να είσαι έτοιμη να υποστείς και τις συνέπειες. Εγώ είπα και ελάλησα, αμαρτίαν ουκ έχω».

«Δεν μ' ενδιαφέρει η συνταγή του κατεστημένου. Εγώ θα κάνω αυτό που μου λέει η καρδιά μου. Θα με υποστηρίξεις στην αρχή; Θα πληρώσεις να πάω σε μια σχολή δημοσιογραφίας;»

«Ναι, με την προϋπόθεση να δώσεις εξετάσεις και στη Νομική. Να έχεις, βρε Μαργαρίτα μου, μια εναλλακτική σε περίπτωση που δεν βγουν όλα όπως τα θέλεις».

«Σιχαίνομαι τις εναλλακτικές!»

«Αχ, βρε κορίτσι μου! Καταλαβαίνω πως ό,τι κι αν σου λέω εγώ τώρα τ' ακούς ολίγον βερεσέ. Κάποια μέρα όμως θα με θυμηθείς. Εύχομαι να μην είναι πολύ αργά».

Ύστερα στερέωσε τα γυαλάκια με τον χρυσό σκελετό

στα μάτια του και αποχώρησε. Στητός όπως πάντα, σίγουρος για τη δική του νίκη στη ζωή, μ' εκείνο το βήμα του που θύμιζε παρέλαση. Νταπ, νταπ... Εν δυο, εν δυο...

Η Κλειώ είχε γίνει έξαλλη με τις αποφάσεις μου.

«Πού ξανάγινε! Πού ξανακούστηκε! Δεν το χωράει το κεφάλι μου. Γιατί, Θε μου, γιατί... Τι έκανα και μου δίνεις να πω τέτοιο πικρό ποτήρι... Μια κόρη Μαλεφάκη να καταντήσσει έτσι. Έχουμε ένα όνομα σαν οικογένεια... Κι εσύ πας φιρί φιρί να το αμαυρώσεις. Αλλά...» κατέληξε, «ξέρεις γιατί έχεις τα μυαλά πάνω απ' το κεφάλι σου; Επειδή σου τα προσφέραμε όλα, κυρία Μαργαρίτα! Βρήκες στρωμένο τον καναπέ και θέλεις τώρα να ξεσκίσεις το βελούδο, γιατί νομίζεις πως έτσι θα δηλώσεις την παρουσία σου. Δεν ξέρω τι θα κάνει ο πατέρας σου. Από εμένα πάντως μην περιμένεις καμία υποστήριξη. Όταν θα σπάσεις τα μούτρα σου, εγώ δεν θα είμαι εκεί να σε περιθάλψω».

Και τότε ήσουν; σκέφτηκα. Αλλά δεν ωφελούσε ποτέ ο διάλογος με την Κλειώ.

«Εμένα, σου το λέω και σου το τονίζω, ξέχασέ με. Δεν είσαι η κόρη που ονειρεύτηκα».

Ούτε εσύ η μάνα που ονειρεύτηκα, ξανασκέφτηκα.

«Ανάμεσά μας ανοίγεται πλέον ένα τεράστιο χάσμα!»

«Και τότε δεν ήταν...» Αυτό μου ξέφυγε και το ψιθύρισα.

«Πρόδωσες και ποδοπάτησες όλα τα όνειρα που έκανα για σένα. Θλίβομαι. Θλίβομαι βαθύτατα! Δεν έχουμε τίποτα πια να πούμε οι δυο μας. Δεν θέλω να σε ξαναδώ.